

Boganmeldelse.

G. Cornil: L'assurance municipale contre le chômage involontaire. Bruxelles 1898.

Anmeldt af Harald Westergaard.

Der er næppe noget Emne indenfor Nationaløkonomien, der i den Grad har tiltrukket sig Opmærksomheden i de sidste 3—4 Aar, som Spørgsmaalet om Arbejdsløshed. Det er som om man mere og mere kom paa det rene med, at ufrivillig Arbejdsløshed er det moderne Industrisamfunds Akilleshæl, og at man maa gøre en Kraftanstrengelse paa dette Punkt, hvis man overhovedet ønsker at læge Samfundets Saar. Det er en fuldstændig Oversvømmelse af Piecer, Tidsskriftartikler og større Arbejder, man har for sig. Forrest gaa naturligvis Tyskerne, Jordens skrivende Folkefærd; iblandt disse fortjener Adler især at nævnes, der har et udtømmeligt Forraad af socialpolitisk Viden at øse af, og som har formaaet at aabne Øjnene hos mange for dette Spørgsmaals Rækkevidde. Men ogsaa paa andre Verdensprog er der leveret vægtige Indlæg, og blandt disse indtager det ovenfor citerede Skrift af en belgisk Universitetsprofessor en smuk Stilling, idet det ved sine mange faktiske Oplysninger og sin hele ædruelige Fremstilling er vel skikket til at orientere

Læseren med Hensyn til dette Spørgsmaal, navnlig for saa vidt angaar de praktiske Erfaringer, man har indhøstet med Hensyn til Arbejdsløshedsforsikring, og de mange Projekter, der have set Dagens Lys i den sidste Tid.

Opgaven aabner et umaadeligt Perspektiv for statistisk Forskning. Hvor stor er den ufrivillige Arbejdsløshed i de forskellige Professioner, under forskellige Forhold? Hvorledes vexler den med Aarstiden og hvilken Afhængighed er der mellem Arbejdsløshed og Alder? Alle disse Spørgsmaal trænge sig frem og kræve en Løsning med samme Styrke som den, hvormed man i de sidste Aartier har søgt at efterforske Dødeligheden i de forskellige Erhverv. De ville kræve en Løsning, om man ikke ved denne Forsikringsform skal udsætte sig for en Gentagelse af de mange Uheld, der i forrige Aarhundrede ledsagede den Tids populære Forsikringsform, Enkekasserne, som have fremkaldt en næsten ligesaa omfattende Litteratur som Arbejdsløsheden i vore Dage. Endnu véd man kun forholdsvis lidet om dette Emne; men den tyske Rigsstatistikks kæmpemæssige Forsøg paa at fastslaa Arbejdsløshedens Omfang ved Industritællingen i 1895 og Folketællingen 2. Dec. s. A. vil sikkert finde mange Efterfølgere. Selve dette Experiment er maaske paa en vis Maade mislykket, forsaavidt Aarets første Maaneder utvivlsomt have en langt større Arbejdsløshed end December, og man savner Midler til at bedømme den hele periodiske Bevægelse, selv om man kan supplere de gjorte Iagttagelser med mere spredte Undersøgelser for alle Aarets Maaneder, saaledes som de f. Ex. offentliggøres i Labour Gazette; men det kan

dog ikke nægtes, at de fundne Tal give et vægtigt Bidrag til Spørgsmaalets Løsning, og navnlig ved i en væsentlig Grad at bestyrke Formodningen om, at hele dette Anliggende, med tilstrækkelig Forsigtighed, virkelig lader sig ordne som en Assurance, hvad enten man havner i den obligatoriske eller fakultative Arbejdsløshedsforsikring.

Cornil dvæler i sit Indledningskapitel ved forskellige Forsøg paa at løse Opgaven ved privat Initiativ. Saaledes den Hamborgske: Norddeutsche Versicherungs- und Rentenbank, hvis Forsøg hurtig blev opgivet, et Selskab i Bruxelles, der ligeledes kun havde meget kort Varighed, og et noget senere paabegyndt Forsikringsinstitut i Stuttgart, der næppe endnu er traadt ud i Livet. Her faar han ogsaa Lejlighed til at omtale de af Schanz foreslaaede næppe synderlig praktiske Tvangssparekasser, hvor Arbejderne efterhaanden kunne opsamle en lille Sum til Hjælp under frivillig eller ufrivillig Arbejdsløshed; og han gengiver foruden andre Forsøg i noget lignende Retning Statutterne for en saadan Tvangssparekasse for Arbejderne ved Gaskompagniet i Gent.

Derefter følge udførlige Oplysninger om den bekendte frivillige kommunale Forsikringskasse i Bern, der nu synes at have traadt sine Børnesko, skønt den endnu kun tæller nogle faa hundrede Medlemmer, og Forfatteren skildrer saa nogle mindre bekendte Forsøg af lignende Art: den kommunale Arbejdsløshedsforsikring i Köln, oprettet 1896, et foreslaaet Institut i Lausanne, som dog ikke blev til Virkelighed, og nogle Forslag til en tilsvarende Ordning i Bruxelles og Gent.

Forfatteren beskæftiger sig dernæst med Tvangs-

forsikringen. I første Linje kommer her det berømte Forsøg i St. Gallen, der i Løbet af kort Tid hendrog Europas Opmærksomhed paa denne lille Krog af Verden, indtil Forsøget til manges Overraskelse, men efter de paagældende Arbejderes eget Ønske blev opgivet ifjor Sommer. Grunden var vistnok nærmest forskellige betydelige Mangler ved Statuterne og navnlig ved Bestyrelsen af Kassen, som naar det berettes, at Arbejdere, der ikke havde betalt deres Bidrag, desuagtet behandlede som Medlemmer, idet Restancen blot blev afkortet i Understøttelsen, medens man ellers ikke gjorde noget for at faa Restancerne ind, ligesom naar i sin Tid i Enkekassernes Blomstringstid tidlig afdøde Ægtemænd ved kongelig Gunst resolveredes levende, forat de kunde blive Medlemmer af Enkekassen, og derefter behørig ihjelsloges, forat Enken kunde faa Understøttelsen.

Udførlig gaar han dernæst ind paa de langt grundigere overvejede Forslag til en obligatorisk Ordning af Arbejdsløshedsforsikringen i Basel-Stadt, Forslag, der vel ikke ere naaede til endelig Vedtagelse, men dog i alle Tilfælde have haft den store Betydning at være Samlingspunktet for en stor Del af de sidste Aars Diskussion om hele dette Spørgsmaal. Endelig skildrer han Forslaget til en kommunal Tvangsforsikring i Zürich, et umodent fransk Lovforslag, og et Forslag indbragt i den tyske Rigsdag, der skulde muliggøre Indførelsen af kommunale Forsikringsanstalter, forbundne med Arbejdsanvisning.

Bogens sidste Afsnit omhandler de Resultater, Forfatteren er kommen til ved Betragtning af de forskellige Forslag, der ere fremkomne, og han fremsætter

disse Resultater i Form af et positivt Forslag afpasset for Belgien (særlig Bruxelles). Af Hensyn til dette sit Fædrelands specielle Forhold forkaster han da strax den obligatoriske Forsikring, selv om denne Forsikringsform kan vinde Fodfæste og gøre Nytte hos tysktalende Folkeslag. Han tænker sig Oprettelsen af et gensidigt Forsikringsselskab, der faar Støtte af den Kommune (eller de sammenbyggede Kommuner) hvori Selskabet virker. For Kontrollens Skyld og for ikke at lokke Arbejdere til Byen foreslaar han som Betingelse for Optagelse i Selskabet, at man en vis Tid har opholdt sig indenfor det paagældende kommunale Omraade og har Arbejde der. Herved tænker han dog ikke paa midlertidig Flytning fra Byen for at søge Arbejde. Medlemmet indtræder først i sin fulde Ret efter at have været 6 Maaneder i Kassen. For at undgaa den ved Alder fremkaldte Arbejdsløshed sætter han som Grænse for Optagelsen 60 Aar, og ved 65 Aars Alderen ophører man at være nydende Medlem af Kassen. Medlemmerne kunne selv — indenfor visse Grænser — fastsætte Størrelsen af deres Bidrag, og den Understøttelse, de faa, retter sig da efter Bidraget og den af de to Fareklasser, hvortil de høre. Principet er nemlig Selvangivelse af Timeløn. Medlemsbidraget tænkes fastslaaet i Form af Løn for et vist Antal Arbejdstimer maanedlig, i den højeste Fareklasse 4 Timer, altsaa vel henad 2 pCt. af Arbejdslønnen, og Understøttelsen er da en Pengesum, svarende til 5 Timers Arbejde daglig under ufrivillig Arbejdsløshed, med Tillæg af $\frac{1}{2}$ frcs. daglig, naar den Arbejdsløse er Forsørger. Ingen kan dog nyde Understøttelse længere end for 60 Arbejdsdage aarlig, og efter 30 Dages

Forløb kan Understøttelsen nedsættes indtil Halvdelen; ligesom Bestyrelsen skal være i stadig Forbindelse med Arbejdsbørser og Arbejdsanvisningskontorer, og de Arbejdsløse ere pligtige til at tage Arbejde, som anvises dem indenfor deres Profession, eller i beslægtet Gerning, som ligger for dem; faa de Arbejde udenfor Byen, have de Krav paa Rejseunderstøttelse.

Synker Arbejdslønnen paa Grund af daarlige Tider under den Understøttelse, Arbejderne kunne faa som Arbejdsløse, ere de berettigede til Hjælp, en i og for sig human, men vistnok temmelig farlig Bestemmelse. Kassen skal iøvrigt holde sig fuldstændig neutral under Striker, hvad der vel ogsaa er absolut nødvendigt. Skønt han forudsætter et meget betydeligt kommunalt Bidrag, vil han dog have Kassen styret i fuldstændig Autonomi, idet han derved haaber at faa en mere almindelig Tilslutning; kun skal Bestyrelsens Afgørelser kunne appeleres til en Kommission paa tre Medlemmer, hvoraf den ene vælges af Kommunalbestyrelsen, den anden af Medlemmerne, medens den tredje skal være Arbejdsbørsens Sekretær.

Dette er Hovedindholdet af Cornils Forslag, som i alt Fald i ét væsentligt Punkt stemmer overens med hvad der er foreslaaet fra anden Side, nemlig, at hele dette Anliggende i særlig Grad maa betragtes som kommunalt, hvad enten det saa er Private eller Kommunalbestyrelsen, der skal tage Initiativet, hvad enten man vil begrænse Forsikringen meget stærkt (f. Ex. til Bygningsfagene) eller tage alle med, og hvad enten man vil indrette Sagen fuldstændig frit eller kræve Lovgivningens Tilladelse til Indførelse af Tvangsforsikring. En saadan Begrænsning til et saa snævert

Omraade som en By har nu allerede det for sig, at ikke faa Byer, navnlig i Tyskland og Schweiz, have faaet officielle Arbejdsanvisningsbureauer, der synes at gøre god Tjeneste, og som ere et nødvendigt Supplement til al Forsikring mod Arbejdsløshed. Men en dybere Grund er den, som ogsaa gælder ved Sygekasser: Kontrollen er vanskeligere, jo større Omraadet er, og saaledes modarbejdes Loven for de store Tal, som ellers spiller en saa stor Rolle i alt Forsikringsvæsen.

Man kunde spørge, om dette ikke er et tarveligt Resultat, naar Spørgsmaal af saa afgørende Betydning som dette om Frihed eller Tvang endnu staa ubesvarede. Men atter her kan man anføre Sygekasserne. Her ser man enhver tænkelig Form indført, ligefra den strængeste Tvang til den fuldstændigste Frihed, alt efter de særlige Forhold og Folkeslagenes Individualitet. Det er muligt, at Cornil har Ret i, at Belgien helst maa have Arbejdsløshedsforsikringen ordnet ad Frivillighedens Vej; det er muligt, at Georg Adler har Ret i at anbefale kommunal Tvangsforsikring for Tyskerne; Hovedsagen er, at der bliver gjort noget, og man maa være de Mænd taknemlig, som bryde Isen, og uden at lade sig afskrække af de mange umodne og mislykkede Forsøg, arbejde paa en praktisk Løsning af dette vigtige Problem.
